

اللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى رَسُوْلِكَ الَّذِيْ

İttihâd-ı İslâm

Bediüzzaman Said Nursi
Hazretlerinin
Risale-i Nur Külliyyatı'ndan
Derlenmiştir.

İTTİHÂD-I İSLÂM

RİSALE-İ NUR KÜLLİYATI'NDAN
DERLENMİŞTİR

İTTİHAD YAYINCILIK

Derleyen

Rüştü Tafral Rh.A. - 1980

İlk Baskı: **Envar Neşriyat**, 1980,

İkinci Baskı: **İttihad Yayıncılık**, 1990

Üçüncü Baskı: **İttihad Yayıncılık**, 1993

Dördüncü Baskı: **İhlas-Nur Neşriyat**, Ankara, 2003

Beşinci Baskı: **İttihad Yayıncılık**, 2021

İÇİNDEKİLER

■ MUKADDİME	2
■ HACC'IN HİKMETİ	5
■ TÜRK VE ARAB'IN MES'ULİYETİ	7
■ DÜNYADA ASAYİŞ VE SULH'UN YOLU	11
■ RİSALE-İ NUR'UN İKİ VAZİFESİ	19
■ DAHİLDEKİ DÜŞMANLIĞI TERK	21
■ AVRUPA YERİNE ÂLEM-İ İSLÂM	22
■ MÜSBET VE MENFÎ MİLLİYETÇİLİK	25
■ İRKÇILIĞIN ZARARLARI	31
■ ŞÛRÂ'NIN EHEMMİYETİ	36
■ CEMAATLAR ARASINDAKİ İHTİLAF	52

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

BismillahirRahmanirRahim

MUKADDİME

İttihad-ı İslâm yani İslâm Birliği, bütün müslümanları derecelerine göre alâkadar eden ehemmiyetli bir mes'eledir. Zira İttihad-i İslâm sadece siyasi bir mes'ele değildir. **Bu ittihad, iki mü'minin imani kardeşlik rabıtalari ile irtibat ve tesanüdlerinden başlayarak tâ âlem-i İslâm genişliğinde bütün müslümanların teavün ve teşrik-i mesailerine kadar gider.**

Müslümanların bu dinî kardeşliğinden gelen ve tesanüdden hâsıl olan muazzam kuvvetle, **dinimiz, milletimiz, vatanımız her türlü tehlike ve her çeşit düşmanlardan muhafaza edilir ve sulh-u umumiye vesile olur.**

Bunun içindir ki, bu maddi ve manevi kuvvetin karşısında dayanamayan düşmanlar, bu kuvvetin dağılıp parçalanması için her çeşit hile ve plânlara Âlem-i İslâm'ın ittihad ve tesanüdünü bozmaya çalışırlar.

İşte bu bozguncuların ifsatlarına karşı müteyakkız olmağa ve dinimizin çok ehemmiyetle emrettiği **İslâm kardeşliğinin** manâ ve mahiyetini ve ehemmiyetini bilmeğe ve icablarını yapmağa gayret göstermek gerektir.

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ إِلَّا

تَفْعَلُوهُ تَكُنْ فِتْنَةٌ فِي الْأَرْضِ وَفَسَادٌ كَبِيرٌ ط

İnkâr edenler de birbirlerinin dost ve yardımcılarıdır. Siz de böyle (yardımlaşma) yapmazsanız yeryüzünde bir fitne ve büyük bir bozulma olur. (Enfal-73)

Kur'an (8:73) âyetinde, beyn-el İslâm teavün olmazsa büyük fesadların zuhura geleceğine dikkat çekilmektedir.

İslâmiyet teavünü netice verecek mühim vazife ve düsturlar getirmiştir. Meselâ, teavün ve İttihad-ı İslâm için Haccın ehemmiyeti çok büyüktür.

HACC'IN HİKMETİ

Üstad Bediüzzaman'ın gördüğü bir rü'ya-ı sâdıkası, Cihan Harbi'nin neticesi için müjdeler verirken, Hac hakkında müjdeye bedel müteessifane sükût etmiş. Bediüzzaman bu rü'yanın sükûtunu şöyle anlatır.

«Rü'ya hacda sükût etti. Çünkü haccın ve ondaki hikmetin ihmali, musibeti değil, gazab ve kahrı celbetti. Cezası da keffaret-üz zünub değil, kessaret-üz zünub oldu. **Haccın bahusus tearüfle tevhid-i efkârı, teavünle teşrik-i mesaîyi tazammun eden içindeki siyaset-i âliye-i İslâmiye ve maslahat-ı vâsia-i içtimaiyenin** ihmalidir ki, düşmana milyonlarla İslâmı, İslâm aleyhinde istihdama zemin ihzar etti.

İşte **Hind**, düşman zannederek, halbuki pederini öldürmüş, başında oturmuş bağılıyor.

İşte **Tatar, Kafkas**, öldürülmesine yardım ettiği şahıs bîçare valideleri olduğunu «ba'de harabi'l Basra» anlıyor. Ayak ucunda ağlıyorlar.

İşte **Arab**, yanlışlıkla kahraman kardeşini öldürüp, hayretinden ağlamayı da bilmiyor.

İşte **Afrika**, biraderini tanımiyarak öldürdü, şimdi vaveylâ ediyor.

İşte **âlem-i İslâm**, bayraktar oğlunu gafletle bilmiyerek öldürmesine yardım etti, vâlide gibi saçlarını çekip âh u fizar ediyor.

Milyonlarla ehl-i İslâm, hayr-ı mahz olan sefer-i hacca şedd-i rahl etmek

yerine, şerr-i mahz olan düşman bayrağı altında dünyada uzun seyahatler ettirildi.» (Sünühat Tuluat İşarat sh: 54)

Demek Haccın büyük hikmeti; İslam dünyasının istiklâliyet ve selâmetini muhafaza ve devamı için, senede bir yapılan bir nevi büyük Şûrâsı olmasıdır.

TÜRK VE ARAB'IN MES'ULİYETİ

Bu muazzam vazifenin en mes'ul vazifedarları, Osmanlı ve Arab taifeleri olduğunu anlatan Bediüzzaman Hazretleri diyor ki:

«Hakikî milliyetimizin esası, ruhu ise İslâmiyet'tir. Ve hilafet-i Osmaniye ve Türk Ordusunun o

milliyete bayraktarlığı itibariyle, o İslâmiyet milliyetinin sadefi ve kal'ası hükmünde **Arab ve Türk hakikî iki kardeş, o kal'a-i kudsiyenin nöbettarlarıdır.**

İşte bu kudsî milliyetin rabıtasıyla, umum ehl-i İslâm bir tek aşiret hükmüne geçiyor. Aşiretin efradı gibi İslâm taifeleri de, birbirine **uhuvvet-i İslâmiye ile mürtebit ve alâkadar** olur. **Birbirine manen, lüzum olsa maddeten yardım eder.** Güya bütün İslâm taifeleri bir silsile-i nuraniye ile birbirine bağlıdır.» (Hutbe-i Şamiye sh: 54)

«Azametli bahtsız bir kıt'anın, şanlı tali'siz bir devletin, değerli sahibsiz bir kavmin reçetesi; ittihad-ı İslâmdır.» (Mektubat sh: 55)

Üstad Bediüzzaman Hazretleri 1909 senesinde neşrettiği bir makalesinde diyor ki:

«Bu zamanın en büyük farz vazifesi, ittihad-ı İslâmdır. İttihadın hedef ve maksadı; o kadar uzun, münşai ve muhit ve merakiz ve meabid-i İslâmiyeyi birbirine rabtettiren **bir silsile-i nuranîyi ihtizaza getirmekle,** onunla merbut olanları ikaz ve tarîk-i terakkiye bir hâhiş ve emr-i vicdanî ile sevketmektir.» (Hutbe-i Şamiye sh: 90)

Hem yine Bediüzzaman Hazretleri, 1911 senesinde Şam'da Cami-i Emevî de irad ettiği **Hutbe-i Şamiye** namı ile kitap olarak neşredilen hutbesinde İttihad-i İslâm'ın ehemmiyeti hakkında şu izahatı veriyor:

«Ey bu sözlerimi dinleyen bu Câmî-i Emevî'deki kardeşler ve kırk-elli sene

sonra Âlem-i İslâm Câmîindeki ihvan-ı Müslimîn! “Biz zarar vermiyoruz, fakat menfaat vermeğe iktidarımız yok, onun için mazuruz.” diye böyle özür beyan etmeyiniz. Bu özrünüz kabul değil. **Tenbelliğiniz ve “Neme lâzım” deyip çalışmamanız ve ittihad-ı İslâm ile, milliyet-i hakikiye-i İslâmiye ile gayrete gelmediğiniz, sizler için gayet büyük bir zarar ve bir haksızlıktır.»** (Hutbe-i Şamiye sh: 55)

«Ey muazzam ve büyük ve tam intibaha gelmiş veya gelecek olan **Arablar!** En evvel bu sözler ile sizinle konuşuyorum. Çünkü bizim ve bütün İslâm taifelerinin üstadlarımız ve imamlarımız ve İslâmiyet’in mücahidleri sizlerdiniz. Sonra **muazzam Türk Milleti** o kudsî vazifenize tam yardım ettiler.

Onun için tenbellikle günahınız büyüktür. Ve iyiliğiniz ve haseneniz de gayet büyük ve ulvîdir.

Hususan kırk-elli sene sonra Arab taifeleri, Cemahir-i Müttefika-i Amerika gibi en ulvî bir vaziyete girmeğe, esarete kalan hâkimiyet-i İslâmiyeyi eski zaman gibi küre-i arzın nısfında, belki ekserisinde tesisine muvaffak olmanızı rahmet-i İlahiyeden kuvvetle bekliyoruz. Bir kıyamet çabuk kopmazsa, inşâallah nesl-i âti görecek.»
(Hutbe-i Şamiye sh: 57)

DÜNYADA ASAYİŞ VE SULH'UN YOLU

Bediüzzaman Hazretleri, Türkiye'de Demokrat Parti hükümeti zamanında,

devlet idarecilerine hitaben yazdığı ikaznamesinde, **Anarşizme (yani Terörizme) karşı tek çarenin İttihad-ı İslâm olduğunu** beyan ederek diyor:

«Bu dehşetli tahrib edicilere karşı, ancak ve ancak hakikat-ı Kur’aniye etrafında ittihad-ı İslâm dayanabilir. Ve beşeri bu tehlikeden kurtarmağa vesile olduğu gibi, bu vatani istila-yı ecanibden ve bu milleti Anarşilikten kurtaracak yalnız odur.» (Emirdağ Lâhikası-II sh: 24)

Yine 1950 sonrası İttihad-ı İslâm istikametindeki müsbet gelişmeleri memnuniyetle karşılayan Bediüzzaman Hazretleri, bir bayram tebriği vesilesiyle şunları kaydeder:

«Aziz, sıddık kardeşlerim!

Ruh u canımızla mübarek bayramınızı

tebrik ediyoruz. İnşâallah âlem-i İslâm'ın da büyük bir bayramına yetişirsiniz. **Cemahir-i Müttefika-i İslâmiye'nin kudsî kanun-u esasiyelerinin menbai olan Kur'an-ı Hakîm, istikbale tam hâkim olup beşeriyetetambirbayramıgetireceğine çok emareler var.»** (Emirdağ Lâhikası-II, sh:76)

«Şimdilik Asya ve Afrika'da inkişafa başlayan ve **dört yüz milyon Müslüman'ı birbirine kardeş ve maddî ve manevî yardımcı yapan İttihad-ı İslâm'ın,** yeni teşekkül eden İslâmî devletlerde tesise başlamasının ve **Kur'an-ı Hakîm'in kudsî kanunlarının** o yeni İslâmî devletlerin kanun-u esasîsi olmasından dolayı büyük bayram-ı **İslâmiyeyi tebrik...** ediyoruz.» (Emirdağ Lâhikası-II, sh:101)

«Evet o ecnebilerin, canavarlar gibi yaptıkları muamele ve zulümler, İslâm dünyasında, **hürriyet ve istiklal ve ittihad-ı İslâm cereyanını** da hızlandırmıştır. Nihayet, müstakil İslâm devletlerinin teşkilini intac etmiştir. İnşâallahü Teâlâ, **Cemahir-i Müttefika-i İslâmiye** de meydana gelecek ve **İslâmiyet, dünyaya hâkim ve hükümrân olacaktır.** Rahmet-i İlahîden kuvvetle ümid ve niyaz ediyoruz.» (Konferans sh:54)

Takriben 1946 senelerinde bir mektubunda, Türkiye’de Avrupa medeniyeti yerine Kur’an hakikatleri tervic edilmezse dehşetli tehlikeler doğacağını ve Âlem-i İslâm’da bu Müslüman Türk milletine karşı bir nefret uyanıp, İslâm Birliği ve Kardeşliğine büyük zarar vereceğini ihtar eden Bediüzzaman Hazretleri şöyle der:

«Bin seneden beri âlem-i İslâmiyeti kahramanlığı ile memnun eden ve vahdet-i İslâmiyeyi muhafaza eden ve âlem-i beşeriyeti, küfr-ü mutlakdan ve dalaletten şanlı bir surette kurtulmasına büyük bir vesile olan **Türk milleti ve Türkleşmiş olanların din kardeşleri**; eğer şimdi, eski zaman gibi kahramancasına Kur'an'a ve hakaik-i imana sahib **çıkmanız** ve sizler gibi ehl-i hamiyet, eskide yanlış bir surette ve din zararına medeniyetin propagandası yerinde **doğrudan doğruya hakaik-i Kur'aniye ve imaniyeyi tervice çalışmazsanız**, size kat'iyyen haber veriyorum ve kat'î hüccetlerle isbat ederim ki; âlem-i İslâmın muhabbet ve uhuvveti yerine, dehşetli bir nefret ve kahraman kardeşi ve kumandanı olan Türk milletine bir adavet ve şimdi âlem-i İslâmı mahva çalışan **küfr-ü**

mutlak altındaki **Anarşiliğe** mağlub olup, âlem-i İslâmın kal'ası ve şanlı ordusu olan bu Türk milletinin **parça parça olmasına** ve **şark-ı şimalîden çıkan dehşetli ejderhanın** istila etmesine sebebiyet verecek.

Evet hariçte **iki dehşetli cereyana karşı** bu kahraman millet, **Kur'an kuvvetiyle dayanabilir.** Yoksa küfr-ü mutlakı, istibdad-ı mutlakı, sefahet-i mutlakı ve ehl-i namusun servetini serserilere ibahe etmesini âlet ederek dehşetli bir kuvvetle gelen **bir cereyanı** durduracak; ancak İslâmiyet hakikatıyla mezcolmuş, ittihad etmiş ve bütün mazideki şerefini İslâmiyette bulmuş bu millet dayanabilir.

Bu milletin hamiyetperverleri ve milliyetperverleri, herşeyden evvel bu mümtezc, müttehid milliyetin can damarı hükmünde olan **hakaik-i Kur'aniyeyi**

terbiye-i medeniye yerine esas tutmak ve düstur-u hareket yapmakla o cereyanı durdurur inşaallah.

İkinci cereyan: Âlem-i İslâm'daki müstemlekâtlarını kendilerine ısındırmak ve tam bağlamak için bu vatandaki kuvvetli merkezîyet-i İslâmiyeyi dinsizlikle ittiham etmekle bozmak ve **âlem-i İslâm'ın irtibatını manen kesmek ve uhuvvetlerini bu millete adavete çevirmek** gibi bir plânla şimdiye kadar bir derece muvaffak da olmuş.

Eğer bu cereyanın akli başında olsa, bu dehşetli plânı değiştirip hariçteki âlem-i İslâm'ı okşadığı gibi; bu merkezdeki İslâmiyet dinini okşasa, hem o da çok istifade eder, hem azîm fütuhâtını bir derece muhafaza eder, hem bu vatan ve millet dehşetli beladan kurtulur.

Eğer Şimdi siz kâtib-i umumî olduğunuz hamiyetperver, milliyetperver adamlar, Şimdiye kadar cereyan eden ve medeniyet hesabına mukaddesatı çiğneyen usûlleri muhafazaya çalıŐıp, **üç-dört Şahsın inkılab namında yaptıkları icraatı** esas tutarak mevcut haseneleri ve inkılab iyiliklerini onlara verip ve mevcut dehşetli kusurları millete verilse, o vakit **üç-dört adamın** seyyiesi üç-dört milyon seyyie olup bu kahraman ve dindar milleti ve **İslâm ordusu olan Türk milletinin** geçmiŐ asırlardaki milyarlar Őerefli merhum ordularına ve milyonlarla Őehidlerine ve milletine büyük bir muhalefet ve ervahına bir manevî azab ve Őerefsizlik olmakla beraber; **o üç-dört inkılabı adamın** pek az hisseleri bulunan ve millet ve ordunun kuvvet ve himmetiyle vücud bulan **haseneleri o üç-dört adama** verilse, o üç-dört milyon iyilikler, üç-dört

haseneye inhisar edip küçülür, hiçe iner; daha dehşetli kusurlara keffaret olamaz.

...**Hem bir müslüman, başka milletler gibi değil. Eğer dinini bıraksa anarşist olur,** hiçbir kayıd altında kalamaz; istibdad-ı mutlakdan, rüşvet-i mutlakadan başka hiçbir terbiye ve tedbirle idare edilmez.» (Emirdağ Lâhikası-I sh: 218)

RİSALE-İ NUR'UN İKİ VAZİFESİ

«Biz, Risale-i Nur'la, bu memleketin ve istikbalinin **en büyük iki tehlikesini** def'etmeye çalışıyoruz ve bilfiil çok emarelerle, hattâ mahkemede de kısmen isbat etmişiz.

Birinci tehlike: Bu memlekette, hariçten kuvvetli bir surette girmeğe çalışan **Anarşiliğe** karşı sed çekmek.

İkincisi: Üçyüz elli milyon **Müslümanların nefretlerini** kardeşliğe çevirmekle, bu memleketin en büyük nokta-i istinadını temin etmektir.» (Emirdağ Lâhikası-1 sh: 128)

«Evet Risale-i Nur'a perde altında hücum eden, **Ecnebi parmağıyla, bu vatandaki milletin en büyük kuvveti olan âlem-i İslâmın teveccühünü ve muhabbetini ve uhuvvetini** kırmak ve nefret verdirmek için siyaseti dinsizliğe âlet ederek perde altında **küfr-ü mutlakı** yerleştirenlerdir ki, hükûmeti iğfal ve adliyeyi iki defadır şaşkırtıp, der: “Risale-i Nur ve şakirdleri, dini siyasete âlet eder, emniyete zarar ihtimali var.”

Hey bedbahtlar! Risale-i Nur'un gerçi siyasetle alâkası yoktur; fakat küfr-ü mutlakı kırdığı için, küfr-ü

mutlakın altı olan anarşiliği ve üstü olan istibdad-ı mutlakı esasıyla bozar, reddeder.» (Şualar sh:281)

DAHİLDEKİ DÜŞMANLIĞI TERK

Mevcut dünya şartları müvacehesinde İttihad- İslâm'a sâik olacak pek çok esbaba rağmen, Âlem- İslâm'da ihtilafın kısmen de olsa devam etmesine, Bediüzzaman Hazretler'i şöyle teessüfte bulunur:

«Cây-ı teessüf bir halet-i içtimaiye ve kalb-i İslâmı ağlatacak müdhiş bir maraz-ı hayat-ı içtimaî:

“Haricî düşmanların zuhur ve tehacümünde dâhilî adavetleri unutmak ve bırakmak” olan bir

maslahat-ı içtimaiyeyi en bedevi kavimler dahi takdir edip yaptıkları halde, şu cemaat-ı İslâmiyeye hizmet dava edenlere ne olmuş ki; birbiri arkasında tehacüm vaziyetini alan hadsiz düşmanlar varken, **cüz'î adavetleri unutmayıp, düşmanların hücumuna zemin hazır ediyorlar. Şu hal bir sukuttur, bir vahşettir. Hayat-ı içtimaiye-i İslâmiyeye bir hıyanettir.»** (Mektubat sh: 269)

AVRUPA YERİNE ÂLEM-İ İSLÂM

Üstad Bediüzzaman devlet ricaline; Avrupa'ya teveccühten daha çok, İttihad-i İslam'a ehemmiyet vermeleri gerektiğini tavsiye eden yazısında diyor ki:

«Madem bu ittifaksızlıktan gelen za'fiyet ve kuvvetsizlik sebebiyle ecnebinin politikasını ve ehemmiyetsiz muvakkat yardımlarına karşı bu acib manevî rüşvetler veriliyor. Dört yüz milyon kardeşin uhuvvetine, milyarlar ecdadın mesleğine ehemmiyet verilmiyor gibi bir mana hükmediyor. Ve asayiş ve siyasete zarar gelmemek için bu kadar israfat ile bol maaşlar suretinde kuvvet teminine kendilerini mecbur zannederek rüşvetler veriliyor; milletin fakr-ı hali nazara alınmıyor.

Elbette ve elbette ve kat'î olarak şimdi **bu memleketteki ehl-i siyaset** garba ve ecnebiye verdiği siyasî ve manevî rüşvetin on mislini **âlem-i İslâm'ın ileride cemahir-i müttfikası hükmünde olacak olan dört yüz milyon müslüman kardeşlere**, memleket ve milletin ve bu

devlet-i İslâmiyenin selâmeti için gayet azîm bir bahşîş ve zararsız rüşvet vermesi lâzım ve elzemdir.

İşte o makbul, lâzım ve çok menfaatlı caiz ve vâcib rüşvet ise: **Teavün-ü İslâm'ın esası ve hediye-i Kur'anın semavî bir düsturu ve rabıtası ve kudsî kanun-u esasîsi olan**

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ ❁

وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا ❁

وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى ❁

وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ ❁

İnnemel mü'minune ihvetun...

va'tesimuu bi hablillahi cemian...

vela teziru vaziratun vizra uhra....

vela tenazeuu fetefşeluu vetezhebe

rihukum.

kudsî, esasî kanunlarını düstur-u hareket etmektir.» (Emirdağ Lâhikası-II, sh: 83)

MÜSBET VE MENFÎ MİLLİYETÇİLİK

İttihad-ı İslâm'ın tahakkuku için bazı şartlar vardır. Bunlardan birisi, İslâm milliyetini esas almak ve **sebeb-i tefrika olan menfî ırkçılığı** bırakmaktır. Üstad Bediüzzaman bu hususta hayli ikaz ve irşadlarda bulunmuştur ki, bunlardan bazıları aşağıya alınmıştır:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَى
وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا

Bismillahirrahmanirrahim

Ya eyyuhennasu inna haleknakum min
zekerin ve unsa ve cealnakum şuuben ve
kabaile litearefuu

Yani

لَتَعَارَفُوا مُنَاسَبَاتِ الْحَيَاةِ الْاجْتِمَاعِيَّةِ
فَتَعَاوَنُوا عَلَيْهَا لَا لِيَتَنَكَرُوا فَيَخْصَمُوا

“litearefuu munasebaatil hayatil
ictimaiyeti feteavenuu aleyha la litenakeruu
fetehasemuu...”

Yani: “Sizi taife taife, millet millet,
kabile kabile yaratmışım; tâ birbirinizi
tanımalısınız ve birbirinizdeki hayat-ı
içtimaiyeye ait münasebetlerinizi
bilesiniz, birbirinize muavenet
edesiniz. Yoksa sizi kabile kabile
yaptım ki; yekdiğerinize karşı inkâr ile
yabani bakasınız, husumet ve adavet
edesiniz değildir!”

...Şu âyet-i kerimenin işaret ettiği **“tearüf ve teavün düsturunun”** beyanı için deriz ki:

Nasılki bir ordu fırkalara, fırkalar alaylara, alaylar taburlara, bölüklere, tâ takımlara kadar tefrik edilir. Tâ ki; her neferin muhtelifve müteaddid münasebatı ve o münasebata göre vazifeleri tanınsın, bilinsin.. tâ, o ordunun efradları, düstur-u teavün altında, hakikî bir vazife-i umumiye görsün ve hayat-ı içtimaiyeleri, **a’danın hücumundan** masun kalsın. Yoksa tefrik ve inkısam; bir bölük bir bölüğe karşı rekabet etsin, bir tabur bir tabura karşı muhasamet etsin, bir fırka bir fırkanın aksine hareket etsin değildir.

Aynen öyle de: **Heyet-i içtimaiye-i İslâmiye büyük bir ordudur, kabail ve tavaife inkısam edilmiş.** Fakat binbir

bir birler adedince cihet-i vahdetleri var. **Hâlıkları bir, Rezzakları bir, Peygamberleri bir, kibleleri bir, kitabları bir, vatanları bir, bir, bir, bir.. binler kadar bir, bir...**

İşte bu kadar bir, birler; uhuvveti, muhabbeti ve vahdeti iktiza ediyorlar. Demek kabail ve tavaife inkısam, şu âyetin ilân ettiği gibi, tearüf içindir, teavün içindir.. tenakür için değil, tahasum için değildir!.

...Fıkr-i milliyet, şu asırda çok ileri gitmiş. Hususan dessay Avrupa zalimleri, bunu İslâmlar içinde menfî bir surette uyandırıyorlar; tâ ki, parçalayıp onları yutsunlar.

Hem fıkr-i milliyette bir zevk-i nefsanî var; gafletkârane bir lezzet var; şeametli bir kuvvet var. Onun için şu zamanda hayat-ı

içtimaiye ile meşgul olanlara, “Fikr-i milliyeti bırakınız!” denilmez. Fakat fikr-i milliyet iki kısımdır. Bir kısmı menfîdir, şeametlidir, zararlıdır; başkasını yutmakla beslenir, diğerlerine adavetle devam eder, müteyakkız davranır. Şu ise, muhasamet ve keşmekeşe sebebedir. Onun içindir ki, Hadîs-i Şerifte ferman etmiş:

الإِسْلَامِيَّةُ جَبَّتِ الْعَصَبِيَّةَ الْجَاهِلِيَّةَ

**El islamiyyetu cebbetil asabiyyetel
cahiliyye...**

Ve Kur’an da ferman etmiş:

إِذْ جَعَلَ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْحَمِيَّةَ
حَمِيَّةَ الْجَاهِلِيَّةِ فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى
رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَالزَّمَهُمْ كَلِمَةَ
التَّقْوَى وَكَانُوا أَحَقَّ بِهَا وَأَهْلَهَا وَكَانَ اللَّهُ
بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا

**İz ceallelezine keferuu fi kulubihimul
hamiyyete, hamiiyetel cahiliyyeti
feenzelallahu sekinetehu ala rasulihî ve alel
mu'minine ve elzemehum kelimetettakva ve
kanu ehakka biha ve ehleha ve kanellahu bi
kulli şeyy'in aliim....**

**İşte şu hadîs-i şerif ve şu âyet-i kerime;
kat'î bir surette menfî bir milliyeti
ve fikr-i unsuriyeti kabul etmiyorlar.
Çünkü müsbet ve mukaddes İslâmiyet
milliyeti, ona ihtiyaç bırakmıyor.**

**Evet acaba hangi unsur var ki, üçyüz elli
milyon (*şimdi bir buçuk milyar*) vardır?
Ve o İslâmiyet yerine o unsuriyet fikri,
fikir sahibine o kadar kardeşleri,
hem ebedî kardeşleri kazandırırın?
Evet menfî milliyetin, tarihçe pek çok
zararları görülmüş.**

IRKÇILIĞIN ZARARLARI

Ezcümlle: Emevîler bir parça fikr-i milliyeti siyasetlerine karıştırdıkları için, hem âlem-i İslâmı küstürdüler, hem kendileri de çok felâketler çektiler.

Hem Avrupa milletleri, şu asırda unsuriyet fikrini çok ileri sürdükleri için, **Fransız ve Alman'ın çok şeametli ebedî adavetlerinden başka; Harb-i Umumî'deki hâdisat-ı müdhîşe** dahi, menfî milliyetin nev'-i beşere ne kadar zararlı olduğunu gösterdi.

Hem bizde ibtida-i Hürriyet'te, -Babil kal'asının harabiyeti zamanında "tebelbül-ü akvam" tabir edilen "teşa'ub-u akvam" ve o teşa'ub sebebiyle dağılmaları gibi- menfî milliyet fikriyle, başta **Rum ve Ermeni olarak pekçok "kulüpler"** namında **sebeb-i tefrika-i kulûb,**

muhtelif **milletçiler cem'iyetleri** teşekkül etti. Ve onlardan şimdiye kadar, ecnebilerin boğazına gidenlerin ve perişan olanların halleri, menfî milliyetin zararını gösterdi.

Şimdi ise, en ziyade birbirine muhtaç ve birbirinden mazlum ve birbirinden fakir ve ecnebi tahakkümü altında ezilen anasır ve kabail-i İslâmiye içinde, fikr-i milliyetle birbirine yabancı bakmak ve birbirini düşman telakki etmek, öyle bir felâkettir ki, tarif edilmez. Âdeta bir sineğin ısırılmaması için, müdhiş yılanlara arka çevirip, sineğin ısırmasına karşı mukabele etmek gibi bir divanelikle; büyük ejderhalar hükmünde olan Avrupa'nın doymak bilmez hırslarını, pençelerini açtıkları bir zamanda, onlara ehemmiyet vermeyip belki manen onlara

yardım edip, **menfî unsuriyet fikriyle şark vilayetlerindeki vatandaşlara veya cenub tarafındaki dindaşlara adavet besleyip onlara karşı cephe almak**, çok zararları ve mehaliki ile beraber; o cenub efradları içinde düşman olarak yoktur ki, onlara karşı cephe alınsın. **Cenubdan gelen Kur'an nuru var, İslâmiyet ziyası gelmiş; o içimizde vardır ve her yerde bulunur.**

İşte o dindaşlara adavet ise; dolayısıyla İslâmiyete, Kur'ana dokunur. İslâmiyet ve Kur'ana karşı adavet ise, bütün bu vatandaşların hayat-ı dünyeviye ve hayat-ı uhreviyesine bir nevi adavettir. Hamiyet namına hayat-ı içtimaiyeye hizmet edeyim diye, iki hayatın temel taşlarını harab etmek; hamiyet değil, hamakattır! (Mektubat sh: 321)

«İslâmiyet'in mukaddes milliyeti, bu vatan evlâdının hayat-ı içtimaiyesine kazandırdığı yüzer faideden iki faideyi misal olarak beyan edeceğiz:

Birincisi: Şu devlet-i İslâmiye yirmi-otuz milyon iken, bütün Avrupa'nın büyük devletlerine karşı hayatını ve mevcudiyetini muhafaza ettiren, şu devletin ordusundaki nur-u Kur'andan gelen şu fikirdir: **“Ben ölsem şehidim, öldürsem gaziyim.”** Kemal-i şevk ile ve aşk ile ölümün yüzüne gülerek istikbal etmiş. Daima Avrupa'yı titretmiş. **Acaba dünyada basit fikirli, safi kalbli olan neferatın ruhunda şöyle ulvî fedakârlığa sebebiyet verecek, hangi şey gösterilebilir? Hangi hamiyet onun yerine ikame edilebilir? Ve hayatını ve bütün dünyasını severek ona feda ettirebilir?**

İkincisi: Avrupa'nın ejderhaları (büyük devletleri) her ne vakit şu devlet-i İslâmiyeye bir tokat vurmuşlarsa; üçyüz elli milyon İslâmı ağlatmış ve inletmiş. Ve o müstemlekât sahipleri, onları inletmemek ve sızlatmamak için elini çekmiş, elini kaldırırken indirmiş. **Şu hiçbir cihette istisgar edilmeyecek manevî ve daimî bir kuvvetüzzahr yerine hangi kuvvet ikame edilebilir? Gösterilsin! Evet o azîm manevî kuvvetüzzahrı, menfî milliyet ile ve istiğnakârane hamiyet ile gücendirmemeli!...**

Rahmet-i İlahiyeden ümid kesilmez. Çünkü Cenab-ı Hak bin seneden beri Kur'anın hizmetinde istihdam ettiği ve ona bayraktar tayin ettiği bu vatandaşların muhteşem ordusunu ve muazzam cemaatini, muvakkat ârızalarla inşâallah perişan etmez.

Yine o nuru ışıktandırır ve vazifesini idame ettirir...» (Mektubat sh: 326)

Bu cümleden sonra Bediüzzaman Hz. kendi el yazısıyla şu ilaveyi yapmıştır :

“Kılınıcını ayağına vurdurmaz; düşmanına vurdurur. Kur’an’a hizmetkar eder. Ağlayan Alem-i İslam’ı güldürür.”

ŞÛRÂ’NIN EHEMMİYETİ

İttihad-ı İslam’ın tahakkuku için gerekli şartlardan ikincisi ise, **hakikî ve faziletli şûrâ-yı şer’îdir.**

Âlem-i İslâm’daki hakikî Ulema ve Mürşidlerin içtimai ile ve şer’î usûle müstenid yapılan Şûrâ, bütün müslümanlar için icma-ı ümmet

manâsında meşru' bir merci' olur. Şûrâ ve İttihad-ı İslâm'ın faaliyet ve teşekkülünün kaidelerini tesbit eder.

Bu şekilde Kur'anın kudsî kanun-u esasiyeleri etrafında birleşen İslâm devletleri, Üstad Bediüzzaman'ın tesmiyesiyle **“Cemahir-i Müttefika-i İslâmiye”** yi meydana getirirler.

Şûrânın ehemmiyetini ve teşekkülünün elzemiyetini devlet ricaline bildiren Bediüzzaman, Osmanlı İmparatorluğu Meşihatında gereken **Şûrâ Heyetinin** hususiyetleri hakkında şu izahatı veriyor:

وَ أَمْرُهُمْ شُورَى بَيْنَهُمْ*
وَ شَاوِرُهُمْ فِي الْأَمْرِ

Ve emrum Şura beynehum...

Veşavirhum fil emri...

(Bidayet-i Hürriyette Őu fikri Jöntürklere teklif ettim, kabul etmediler. Oniki sene sonra tekrar teklif ettim, kabul ettiler. Lâkin meclis feshedildi. Şimdi âlem-i İslâmın mütemerkiz noktasına tekrar arz ediyorum.)

Tarih bize gösteriyor ki, İslâm ne derece dine temessük etmiş ise terakki etmiş, ne vakit dinde za'f göstermiş ise tedenni etmiştir. Başka dinde bilakis kuvveti zamanında vahşet, za'fi zamanında temeddün hasıl olmuştur.

Cumhur-u enbiyanın Őarkta bi'seti, kader-i ezelînin bir remzidir ki, Őarkın hissiyatına hâkim dindir. Bugün âlem-i İslâmdaki tezahürat da gösteriyor ki, âlem-i İslâmı uyandıracak, Őu mezelletten kurtaracak yine o histir.

Hem de sabit oldu ki, **bu devlet-i İslâmiyeyi bütün öldürücü müsademata rağmen, yine o his muhafaza etmiştir.** Bu hususta garba nisbetle ayrı bir hususiyete mâlikiz. Onlara kıyas edilemeyiz.

Saltanat ve hilafet gayr-ı münfekk, müttehid-i bizzâttır. Cihet muhteliftir. Binaenaleyh **bizim padişahımız, hem sultandır, hem halifedir ve âlem-i İslâmın bayrağıdır.**

Saltanat itibariyle otuz milyona nezaret ettiği gibi, **Hilafet itibariyle üçyüz milyonun mabeynindeki rabıta-i nuraniyenin ma'kes ve istinadgâhı ve mededkârı olmak gerektir.** Saltanatı Sadaret, hilafeti Meşihat temsil eder.

Sadaret üç mühim Şûraya bizzât istinad ediyor, yine kifayet etmiyor. Halbuki

böyle inceleşmiş ve çoğalmış münasebat içinde, içtihadattaki müdhiş fevza, efkâr-ı İslâmiyedeki teşettüt, fasid medeniyetin tedahülüyle ahlâktaki müdhiş tedenni ile beraber, Meşihat cenahı bir şahsın içtihadına terkedilmiş.

Ferd tesirat-ı hariciyeye karşı daha az mukavimdir. Tesirat-ı hariciyeye kapılmakla, çok ahkâm-ı diniye feda edildi.

Hem nasıl oluyor ki, umûrun besateti ve taklid ve teslim câri olduğu zamanda, velev ki intizamsız olsun, yine Meşihat bir Şûraya, lâakal Kadiaskerler gibi mühim şahsiyetlere istinad ederdi. Şimdi iş besatetten çıkmış, taklid ve ittiba gevşemiş olduğu halde, bir şahıs nasıl kifayet eder?

Zaman gösterdi ki, **Hilafeti temsil eden şu Meşihat-ı İslâmiye, yalnız İstanbul**

ve Osmanlılara mahsus değildir. Umum İslâma şamil bir müessesesi-celiledir. Bu sönük vaziyetle, değil koca âlem-i İslâmın, belki yalnız İstanbul'un irşadına da kâfi gelmiyor. Öyle ise, **bu mevki öyle bir vaziyete getirilmelidir ki, âlem-i İslâm ona itimad edebilsin.** Hem menba', hem ma'kes vaziyetini alsın. Âlem-i İslâma karşı vazife-i diniyesini hakkıyla îfa edebilsin.

Eski zamanda değiliz. Eskiden hâkim bir şahs-ı vâhid idi. O hâkimin müftüsü de, onun gibi münferid bir şahıs olabilirdi. Onun fikrini tashih ve ta'dil ederdi. Şimdi ise, **zaman cemaat zamanıdır.** Hâkim, ruh-u cemaatten çıkmış az mütehassis, sağırca, metin bir **şahs-ı manevîdir** ki, **şûralar** o ruhu temsil eder.

Şöyle bir hâkimin müftüsü de ona mücanis olup, bir **şûra-yı âliye-i ilmiyeden** tevellüd eden bir şahs-ı manevî olmak gerektir. Ta ki, sözünü ona işittirebilsin. Dine taalluk eden noktalardan, sırat-ı müstakime sevkedebilsin. **Yoksa ferd dâhî de olsa, cemaatin ferd-i manevîsine karşı sivrisinek kadar kalır.** Şu mühim mevki böyle sönük kalmakla, İslâmın ukde-i hayatiyesini tehlikeye maruz bırakıyor.

Hattâ diyebiliriz, şimdiki za'f-ı diyanet ve şair-i İslâmiyetteki lâkaydlık ve içtihadattaki fevza, Meşihat'ın za'findan ve sönük olmasından meydan almıştır. Çünkü haricde bir adam re'yini, ferdiyete istinad eden Meşihat'a karşı muhafaza edebilir.

Fakat böyle bir Şûraya istinad eden bir Şeyhülislâm'ın sözü, en büyük bir dâhîyi de ya içtihadından vazgeçirir, ya o içtihadı ona münhasır bırakır.

Her müstaid çendan içtihad edebilir. Lâkin içtihadı o vakit düstur-ul amel olur ki, bir nevi icma' veya cumhurun tasdikine iktiran eder. Böyle bir Şeyhülislâm manen bu sırra mazhar olur. Şeriat-ı Garra'da daima icma' ve re'y-i cumhur, medar-ı fetva olduğu gibi, şimdi de fevza-i ârâ için, böyle bir faysala lüzum-u kat'î vardır.

Sadaret, Meşihat iki cenahtır. Şu devlet-i İslâmiyenin bu iki cenahı mütesavi olmazsa ileri gidilmez. Gidilse de, böyle bir medeniyet-i faside için mukaddesatından insilah eder.

İhtiyaç her işin üstadıdır. Şöyle bir şûraya ihtiyaç şediddir. Merkez-i hilafette tesis olunmazsa, bizzarure başka bir yerde teşekkül edecektir.

Bu şûranın bazı mukaddematı olan cemaat-ı İslâmiye teşkilatı ve evkafın Meşihat'a ilhakı gibi umûrun daha evvel tahakkuku münasib ise de, baştan başlansa, sonra mukaddemat ihzar edilse yine maksad hasıl olur. Daire-i intihabiyeleri hem mahdud, hem muhtelit olan a'yan ve meb'usanın vazife-i resmîyeleri itibariyle bilvasıta ve dolayısıyla bu işe tesiri olabilir. Halbuki **vasıtasız, doğrudan doğruya bu vazife-i uzmayı deruhde edecek hâlis İslâm bir şûra lâzımdır.**

Bir şey mâ-vudia-lehinde istihdam edilmezse, atalete uğrar, matlub eseri göstermez. Binaenaleyh mühim bir

maksad için tesis edilen **Dâr-ül Hikmet-il İslâmiyeyi**, şimdiki âdi bir komisyon derecesinden çıkarıp, **Meşihat'taki devairin rüesasıyla beraber** şûranın aza-yı tabiiyesi addetmek ve haricdeki âlem-i İslâmdan, şimdilik **onbeş-yirmi kadar**, İslâmın dinen, ahlâken itimadını kazanmış müntehab ülemasını celbeylemek, bu mes'ele-i uzmanın esasını teşkil eder.» (Sünühat Tuluat İşarat sh: 31)

Büyük İslâm Şûrası'nın teşekkülü de, İslâm Birliğine dayanan Hilafet-i İslâmiyeye istinad eder. Bediüzzaman Hazretleri, mezkûr şûrâ teklifini yaptığı zaman, Hilafet ve Meşihat mevcuddu. Yani **Büyük İslâm Şûrası** için bir temel hazırды. Ancak Âlem-i İslâm genişliğinde tevsi' ve tahkim edilecekti. Şimdi ise ancak, **Cemahir-i**

Müttefika-i İslâmiye ile tahakkuku gereken İttihad-ı İslâmın bünyesinde yeniden teşekkül edebilir.

Bediüzzaman Hazretleri başka bir eserinde de şûrânın lüzumunu belirtirken şöyle der:

«Müslümanların hayat-ı içtimaiye-i İslâmiyedeki saadetlerinin anahtarı, meşveret-i şer'iyedir.

وَأَمْرُهُمْ شُورَىٰ بَيْنَهُمْ

“Ve emrum şura beynehum”

(42:38)

âyet-i kerimesi, şûrayı esas olarak emrediyor. Evet nasılkı nev'-i beşerdeki “telahuk-u efkâr**” ünvanı altında asırlar ve zamanların tarih vasıtasıyla birbiriyle meşvereti, bütün beşeriyetin terakkiyatı ve fününunun**

esası olduğu gibi; en büyük kıt'a olan Asya'nın en geri kalmasının bir sebebi, o şûra-yı hakikiyeyi yapmamasıdır.

Asya kıt'asının ve istikbalinin keşşafı ve miftahı, şûradır. Yani nasıl ferdler birbiriyle meşveret eder; taifeler, kıt'alar dahi o şûrayı yapmaları lâzımdır ki, üçyüz belki dörtüüz milyon İslâmın ayaklarına konulmuş çeşit çeşit istibdadların kayıdlarını, zincirlerini açacak, dağıtacak, **meşveret-i şer'ie** ile şehamet ve şefkat-i imaniyeden tevellüd eden **hürriyet-i şer'iyedir** ki, o hürriyet-i şer'ie, **âdâb-ı şer'ie** ile süslenip, **garb medeniyet-i sefihanesindeki seyyiatı atmaktır.**

İmandan gelen hürriyet-i şer'ie, iki esası emreder:

... Yani: İman bunu iktiza ediyor ki; tahakküm ve istibdad ile başkasını tezlil etmemek ve zillete düşürmemek ve zalimlere tezellül etmemek. **Allah'a hakikî abd olan, başkalara abd olamaz.**

Birbirinizi -Allah'tan başka- kendinize Rab yapmayınız!...

Yani Allah'ı tanımayan; her şeye, herkese nisbetine göre bir rububiyet tevehhüm eder, başına musallat eder. Evet hürriyet-i şer'îye; Cenab-ı Hakk'ın Rahman, Rahîm tecellisiyle bir ihsanıdır ve imanın bir hassasıdır.» (Hutbe-i Şamiye sh: 60)

«Eğer denilse: Neden şûraya bu kadar ehemmiyet veriyorsun? Ve beşerin, hususan Asya'nın, hususan İslâmiyet'in hayatı ve terakkisi nasıl o şûra ile olabilir?»

Elcevab: Nur'un Yirmibirinci Lem'a-i İhlasında izah edildiği gibi; haklı şûra ihlas ve tesanüdü netice verdiğinden, **üç elif, yüzonbir (111) olduğu gibi, ihlas ve tesanüd-ü hakikî ile üç adam yüz adam kadar millete fayda verebilir. Ve on adamın hakikî ihlas ve tesanüd ve meşveretin sırrı ile, bin adam kadar iş gördüklerini çok vukuat-ı tarihiye bize haber veriyor.**

Madem beşerin ihtiyacatı hadsiz ve düşmanları nihayetsiz ve kuvveti ve sermayesi pek cüz'î; hususan **dinsizlikle canavarlaşmış, tahribatçı, muzır insanların çoğalmasıyla** elbette ve elbette o hadsiz düşmanlara ve o nihayetsiz hacetlere karşı, imandan gelen nokta-i istinad ve o nokta-i istimdad ile beraber hayat-ı şahsiye-i insaniyesi dayandığı gibi **hayat-ı içtimaiyesi de yine imanın**

hakaikından gelen şûra-yı şer'î ile yaşıyabilir. O düşmanları durdurur, o hacetlerin teminine yol açar.» (Hutbe-i Şamiye sh: 62)

İstanbul'un İngiliz işgalinde, İngilizlerin **“İrade-i Hilafet, siyasetimin lehinde çıktı”** şeklindeki propagandalarına karşı, Bediüzzaman Hazretleri, hilafetin temel hususiyetlerini de gösteren şu cevabı veriyor:

«Bir şahsın arzu-yu zâtîsi ve emr-i hususîsi başkadır, ümmet namına emin olarak deruhte ettiği emanet-i Hilâfetten hasıl olan şahsiyet-i maneviyenin iradesi bam başkadır.

Bu irade bir akıldan çıkıp, bir kuvvete istinad ederek, âlem-i İslâmın maslahatını takip eder. Aklı ise,

şûrâ-yı ümmettir; senin vesvesen değil. Kuvveti müsellâh ordusu, hür milletidir; senin süngülerin değildir. Maslahat da muhitten merkeze nazar edip İslâm için faide-i uzmâyâ tercih etmektir.

Yoksa, aksine olarak merkezden muhite bakmakla âlem-i İslâmı bu devlete, bu devleti de Anadolu'ya, Anadolu'yu da İstanbul'a, İstanbul'u da hânedân-ı Saltanata tearuz vaktinde feda etmek gibi hod-endişâne fikir ve irade, değil Vahdeddin gibi mütedeyyin bir zat, hattâ en fâcir bir adam da, yalnız ism-i Hilâfeti taşıdığı için ihtiyarıyla etmez. Demek, mükrehtir. **O halde ona itaat, adem-i itaattir.»** (Asar-ı Bediîye sh: 116)

CEMAATLAR ARASINDAKİ İHTİLAF

İttihad-ı İslam'ın tahakkuku için gerekli olan üçüncü şart ise: İttihad-ı İslâm'ın nokta-ı istinadı olan **Âlem-i İslâm'daki dinî meslek ve cemaatler, esasat ve zaruriyat-ı diniyeyi esas alıp, mesail-i fer'iyeyi ve meslekiyeyi medar-ı niza etmemeleridir.** Bu hususu ısrarla beyan eden Üstad Bediüzzaman, bazı suallere verdiği cevabında mes'eleyi şer'i esasatta ittifaka bağlar. Şöyle ki:

«S- Âlem-i İslâmdaki ihtilafı ta'dil edecek çare nedir?»

C- Evvelâ; müttefekun aleyh olan makasid-ı âliyeye nazar etmektir. Çünkü Allahımız bir, Peygamberimiz bir, Kur'anımız bir, zaruriyat-ı

diniyede umumumuz müttefik,
zaruriyat-ı diniyeden başka olan
teferruat veya tarz-ı telakki veya tarîk-i
tefehümdeki tefavüt bu ittihad u vahdeti
sarsamaz, racih de gelemmez.

أَلْحَبُّ لِلَّهِ

“El Hubbu fillah”

düstur tutulsa, aşk-ı hakikat
harekâtımızda hâkim olsa -ki, zaman dahi
pek çok yardım ediyor- o ihtilafat sahih
bir mecraya sevkedilebilir.» (Sünühat
Tuluat İşarat sh: 83)

«Hakta ittifak, ehakta ihtilaf olduğundan;
bazan hak, ehaktan ehaktır; hasen,
ahsenden ahsendir. **Herkes kendi
mesleğine “Hüve hak” demeli, “Hüve-l
hak” dememeli. Veyahut “Hüve hasen”
demeli, “Hüve-l hasen” dememeli.»**
(Mektubat sh: 475)

«Sen, mesleğini ve efkârını hak bildiğin vakit; “Mesleğim haktır veya daha güzeldir” demeye hakkın var. Fakat, yalnız hak benim mesleğimdir, demeye hakkın yoktur.

وَعَيْنُ الرِّضَا عَنْ كُلِّ عَيْبٍ كَلِيلَةٌ ❁
وَلَكِنَّ عَيْنَ السُّخْطِ تُبَدِّي الْمَسَاوِيَا

**Ve aynurrida an kulli aybin kelile. Velakinne
aynessuhti tubdil mesaviya**

sırrınca, insafsız nazarın ve düşkün fikrin hakem olamaz. Başkasının mesleğini butlan ile mahkûm edemez.» (Mektubat sh: 265)

Sual: «İttihad-ı İslâm cemaati, sair cem'iyet-i diniye ile şakk-ul asâdır. Rekabet ve münaferatı intac eder.

Elcevab: Evvelâ umûr-u uhreviyede hased ve müzahamet ve münakaşa olmadığından bu cem'iyetlerden hangisi münakaşaya, rekabete kalkışsa ibadette riya ve nifak etmiş gibidir.

Sâniyen: Muhabbet-i din saikasıyla teşekkül eden cemaatlerin iki şart ile umumunu tebrik ve onlarla ittihad ederiz.

Birinci şart: Hürriyet-i şer'iyeyi ve asayişini muhafaza etmektir.

İkinci şart: Muhabbet üzerinde hareket etmek, başka cem'iyete leke sürmekle kendisine kıymet vermeğe çalışmamak. Birinde hata bulunsa, müfti-i ümmet cem'iyet-i ulemaya havale etmektir.

Sâlisen: İ'lâ-yı Kelimetullahı hedef-i maksad eden cemaat, hiçbir garaza vasıta olamaz. İsterse de muvaffak olamaz. Zira nifaktır. Hakkın hatırı âlîdir, hiçbir şeye feda olunmaz. Nasıl Süreyya yıldızları süpürge olur veya üzüm salkımı gibi yenilir? Şems-i hakikata “püf, üf” eden, divaneliğini ilân eder.

Ey dinî cerideler! Maksadımız: Dinî cemaatlar maksadda ittihad etmelidirler. Mesalikte ve meşreblerde ittihad mümkün olmadığı gibi, caiz de değildir. Zira taklid yolunu açar ve “Neme lâzım, başkası düşünsün” sözünü de söylettirir.» (Hutbe-i Şamiye sh: 98)

«S: Âlem-i İslâm Ulemasının ortasındaki müdhiş ihtilafata ne dersin ve re'yin nedir?

C: Evvelâ: Âlem-i İslâma gayr-ı muntazam veya intizamı bozulmuş bir meclis-i meb'usan ve encümen-i şûra nazarıyla bakıyorum.

Şeriattan işitiyoruz ki: Re'y-i cumhur budur, fetva bunun üzerinedir. İşte şu, bu meclisteki re'y, ekseriyetin naziresidir.

Re'y-i cumhurdan mâada olan akval, eğer hakikat ve mağzdan hâlî ve boş olmazsa istidadatın re'yelerine bırakılır. Ta herbir istidad, terbiyesine münasib gördüğünü intihab etsin.

Lâkin burada iki nokta-i mühimme vardır:

Birincisi: Şu istidadın meyelanı ile intihab olunan ve bir derece hakikatı tazammun eden ve ekalliyette kalan kavil, nefs-ül emirde mukayyed ve o istidad ile mahsus

olduğu halde, sahibi ihmal edip mutlak bıraktı. Etbaı iltizam edip tamim etti. Mukallidleri taassub edip, o kavlin hıfzı için muhaliflerin red ve hedmine çalıştılar.

Şu noktadan **müsademe**, **müşagabe**, **cerh ve red** o derece meydan aldı ki; ayakları altından çıkan toz ve ağızlarından feveran eden duman ve lisanlarından püsküren berkler, şimşekli ve bazan rahmetli bir bulut, **şems-i İslâmiyet'in tecellisine bir hicab** teşkil etmiştir. Lâkin ziya-i şemsten tefeyyüz etmesine istidad bahşeden rahmetli bulut derecesinde kalmadı. Yağmuru vermediği gibi, ziyayı dahi men'etmektedir.

İkinci Nokta: Ekalliyette kalan kavlı, eğer içindeki hakikat ve mağz, onu intihab eden istidadlardaki heves ve heva ve mevrus âyineye ve mizacına galebe

çalmazsa, o kavl bir hatar-ı azîmde kalır. Zira istidad onunla insibağ edip onun muktezasına inkılab etmek lâzım iken; o, onu kendine çevirir ve telkîh eder, kendi emrine müsahhar eder. İşte şu noktadan hûda hevaya tahavvül ve mezheb mizacdan teşerrüb eder. Arı su içer bal akıtır, yılan su içer zehir döker.» (Sünuhât Tuluat İşarat sh: 71)

«S- Acaba kâinatta şu meclis-i âlî-i İslâmî, şu sergerdan küre şehrinde bir intizamı daha bulamıyacak mıdır?

C- İman ederim ki; umum âlem-i İslâm, millet-i insaniyede ve Âdem kavminde bir meclis-i meb'usan-ı mukaddese hükmüne geçecektir. Selef ve halef asırlar üzerinde birbirine bakıp mabeynlerinde bir encümen-i şûra teşkil edeceklerdir. Fakat birinci

kısım olan ihtiyar babalar, sâkitane ve sitayişkârane dinleyeceklerdir.»
(Münazarat sh: 73)

«Eğer denilse: Hadîste

إِخْتِلَافُ أُمَّتِي رَحْمَةٌ

“ihtilafu ümmeti rahmetun”

denilmiş. İhtilaf ise, tarafgirliği iktiza ediyor. Hem tarafgirlik marazı; mazlum avamı, zalim havassın şerrinden kurtarıyor. Çünkü bir kasabanın ve bir köyün havassı ittifak etseler, mazlum avamı ezerler. Tarafgirlik olsa, mazlum bir tarafa iltica eder, kendisini kurtarır. Hem tesadüm-ü efkârdan ve tehalüf-ü ukûlden hakikat tamamıyla tezahür eder.

Elcevab: Birinci suale deriz ki: Hadîsteki ihtilaf ise, müsbet ihtilaftır. Yani:

Herbiri kendi mesleğinin tamir ve revacına sa'yeder. Başkasının tahrib ve iptaline değil, belki tekmil ve ıslahına çalışır. Amma menfî ihtilaf ise ki: Garazkârane, adavetkârane birbirinin tahribine çalışmaktır; hadîsin nazarında merduddur. Çünkü birbiriyle boğuşanlar, müsbet hareket edemezler.

İkinci suale deriz ki: Tarafgirlik eğer hak namına olsa, haklılara melce' olabilir. Fakat şimdiki gibi garazkârane, nefis hesabına olan tarafgirlik, haksızlara melce'dir ki; onlara nokta-i istinad teşkil eder. Çünkü **garazkârane tarafgirlik** eden bir adama şeytan gelse, onun fikrine yardım edip taraftarlık gösterse, o adam o şeytana rahmet okuyacak. **Eğer mukabil tarafa melek gibi bir adam gelse,** ona hâşâ lanet okuyacak derecede bir haksızlık gösterecek.

Üçüncü suale deriz ki: Hak namına, hakikat hesabına olan tesadüm-ü efkâr ise; maksadda ve esasta ittifak ile beraber, vesailde ihtilaf eder. Hakikatın her köşesini izhar edip, hakka ve hakikata hizmet eder.

Fakat tarafgirane ve garazkârane, firavunlaşmış nefs-i emmare hesabına **hodfüruşluk, şöhretperverane bir tarzdaki tesadüm-ü efkârdan** barika-i hakikat değil, belki fitne ateşleri çıkıyor. Çünkü maksadda ittifak lâzım gelirken, öylelerin efkârının Küre-i Arz'da dahi **nokta-i telakisi bulunmaz.** Hak namına olmadığı için, nihayetsiz müfritane gider. **Kabil-i iltiyam olmayan inşikaklara sebebiyet verir.** Hâl-i âlem buna şahiddir.

Elhasıl:

أَلْحَبُّ لِلَّهِ * وَالْبُغْضُ فِي اللَّهِ * وَالْحُكْمُ لِلَّهِ

**“El Hubbu lillah, vel bu’zu fillah,
vel Hükümü lillah”**

olan desatir-i âliye düstur-u harekât olmazsa nifak ve şikak meydan alır. Evet

أَلْبُغْضُ فِي اللَّهِ * وَالْحُكْمُ لِلَّهِ

El bu’zu fillah, vel Hükümü lillah

demezse, o düsturları nazara almazsa, adalet etmek isterken zulmeder.»
(Mektubat sh: 268)

«Ehadîs-i şerifede gelmiş ki:
Âhirzamanın Süfyan ve Deccal gibi nifak ve zındıka başına geçecek eşhas-ı müdhişe-i muzırraları, İslâm’ın ve beşerin hırs ve şikakından

istifade ederek az bir kuvvetle nev'-i beşeri herc ü merc eder ve **koca Âlem-i İslâmı esaret altına alır.**

Ey ehl-i iman! Zillet içinde esaret altına girmemek isterseniz, aklınızı başınıza alınız! İhtilafınızdan istifade eden zalimlere karşı

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ

innemel mü'minune ihvetun

kal'a-i kudsiyesi içine giriniz; tahassun ediniz.

Yoksa ne hayatınızı muhafaza ve ne de hukukunuzu müdafaa edebilirsiniz. Malûmdur ki; **iki kahraman birbiriyle boğuşurken; bir çocuk, ikisini de döğebilir.** Bir mizanda iki dağ birbirine karşı müvazenede bulunsa; bir küçük taş, müvazenelerini bozup onlarla

oynayabilir; birini yukarı, birini aşağı indirir.

İşte ey ehl-i iman! İhtiraslarınızdan ve husumetkârane tarafgirliklerinizden kuvvetiniz hiçe iner, az bir kuvvetle ezilebilirsiniz. Hayat-ı içtimaiyenizle alâkanız varsa,

الْمُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبُنْيَانِ الْمَرْصُوصِ يَشُدُّ
بَعْضُهُ بَعْضًا

**El mü'minu lil mü'mini kel bunyanil mersus
yeşuddu ba'duhu ba'den**

düstur-u âliyeyi düstur-u hayat yapınız, sefalet-i dünyeviyeden ve şekavet-i uhreviyeden kurtulunuz!..»
(Mektubat sh: 270)

www.ittihad.com.tr

İTTİHAD YAYINCILIK

İttihad-ı Nur'un ve İttihad-ı İslam'ın
bir Hizmetkarı

Azametli bahtsız bir kıt'anın,
şanlı tali'siz bir devletin, değerli
sahibsiz bir kavmin reçetesi;
ittihad-ı İslâmdır.

Bu vatanı istila-yı ecanibden
ve bu milleti Anarşilikten
kurtaracak yalnız
ittihad-ı İslâmdır.

En büyük kıt'a olan Asya'nın
en geri kalmasının bir sebebi,
o şûra-yı hakikiyeyi
yapmamasıdır.

Ümitvâr olunuz! Şu istikbâl
inkılâbı içinde en yüksek gür
sadâ, **İslam'ın sadâsı** olacaktır.

Bediüzzaman Said Nursi